

گفتمان، هویت و مشروعیت

خود و دیگری در بازنمایی‌های برنامه هسته‌ای ایران

مجید خسروی نیک

دانشگاه نیوکاسل

ترجمه: نیلوفر آقاابراهیم



سرشناسه	خسروی نیک، مجید / KhosraviNik, Majid
عنوان و نام پدیدآور	گفتمان، هویت و مشروعیت: خود و دیگری در بازنمایی‌های برنامه هسته‌ای ایران / مجید خسروی نیک؛ ترجمه نیلوفر آقاابراهیمی.
مشخصات نشر	قم: لوگوس، ۱۳۹۷.
مشخصات ظاهری	۳۶۶ ص.؛ مصور، جدول
شابک	۹۷۸-۶۰۰-۹۷۵۳۳-۹-۰
وضعیت فهرست‌نویسی	فیا
یادداشت	عنوان اصلی: Discourse, identity and legitimacy: self and other in representations of Iran's nuclear programme, 2015
یادداشت	کتابنامه، نمایه
موضوع	گفتمان -- جنبه‌های سیاسی / Discourse analysis -- Political aspects
موضوع	گفتمان -- ایران -- جنبه‌های سیاسی / Discourse analysis -- Political aspects -- Iran
موضوع	سلاح‌های هسته‌ای -- ایران -- نمونه‌پژوهی / Nuclear weapons -- Iran -- Case studies
موضوع	ملی‌گرایی / Nationalism
موضوع	روزنامه‌های ایرانی -- تاریخ / Iranian newspapers -- History
موضوع	معانی و بیان -- جنبه‌های سیاسی / Rhetoric -- Political aspects
موضوع	رسانه‌های گروهی و زبان -- ایران / Mass media and language -- Iran
موضوع	دولت و مطبوعات -- ایران / Government and the press -- Iran
موضوع	روزنامه‌ها -- بریتانیایی -- تاریخ / British newspapers -- History
موضوع	روزنامه‌ها -- انگلستان -- تاریخ / Social aspects -- History Journalism
موضوع	دولت و مطبوعات -- انگلستان / Government and the press -- Great Britain
شناسنامه افزوده	ابراهیمی، نیلوفر، -، مترجم
رده‌بندی کنگره	۱۳۹۶ ک ۷۷ / خ ۳۰۲ P
رده‌بندی دیویی	۱/۴۷
شماره کتاب‌شناسی ملی	۵۰۱۵۰۸۹



گفتمان، هویت و مشروعیت: خود و دیگری در بازنمایی‌های برنامه هسته‌ای ایران

مجید خسروی نیک

گرافیکست افسانه کامران

نوبت چاپ ۱۳۹۷ اول

شمارگان ۸۰۰

قیمت ۴۸۰۰۰ تومان

شابک ۹۷۸-۶۰۰-۹۷۵۳۳-۹-۰

تمامی حقوق این اثر محفوظ است. تکثیر یا تولید مجدد آن کلاً یا جزئاً، به هر شکل اعم از چاپ، فتوکپی، اسکن، صوت، تصویر یا انتشار الکترونیک بدون اجازه مکتوب از نشر لوگوس ممنوع است.

تماس با مرکز پخش: ۰۹۰۲ ۱۵۴۰۰۴۲، ایمیل: info@irlogos.com

فروشگاه برخط لوگوس: www.irlogos.com

مجموعه گفتمان‌شناسی لوگوس

زیر نظر

مجید خسروی نیک و سید علی اصغر سلطانی

۱. گفتمان، هویت و مشروعیت: خود و دیگری در بازنمایی‌های برنامه هسته‌ای ایران - مجید خسروی نیک، ترجمه نیلوفر ابراهیمی
۲. گفتمان و مدیریت - گرلینده موتتر، ترجمه روح‌اله عطایی
۳. راهنمای گفتمان‌شناسی انتقادی: ۱. رویکردها - گروه مترجمان
۴. راهنمای گفتمان‌شناسی انتقادی: ۲. روش‌های تحلیل - گروه مترجمان
۵. راهنمای گفتمان‌شناسی انتقادی: ۳. بینارشتگی - گروه مترجمان
۶. راهنمای گفتمان‌شناسی انتقادی: ۴. طبقات اجتماعی و قدرت - گروه مترجمان
۷. راهنمای گفتمان‌شناسی انتقادی: ۵. حوزه‌ها و رسانه‌ها - گروه مترجمان
۸. تحلیل گفتمانی تاریخ گفتمان خلیفه و تدبیر در تاریخ میانه ایران - فاطمه رستمی
۹. رتوریک سیاسی در ایران: سالیان دهه‌های ۱۳۸۰ تا ۱۳۹۰ در گفتمان مجلس شورای اسلامی. تینا چهارسوقی امین
۱۰. روان‌شناسی گفتمانی: نظریه، روش، و کاربرد - سالی ویگنیز، ترجمه مینا مهدی‌خانی
۱۱. درآمدی بر تحلیل گفتمان - یان بنجامین، ترجمه گلرخ سعیدنیا
۱۲. گفتمان، حتما: نگاهی به روش در مطالعات گفتمانی - یان بنجامین، ترجمه گلرخ سعیدنیا
۱۳. روش‌های گفتمان‌شناسی انتقادی - رون وود، ترجمه سوده غفاری

Discourse, Identity, and Legitimacy
Self and Other in Representations of Iran's Nuclear Programme
Majid KhosraviNik, Newcastle University
John Benjamins Publishing Company, 2015

Persian translation published by
© Logos Publications, 2018



فهرست مطالب

مقدمه ناظران علمی مجموعه گفتمان شناسی..... ذ

۱ مقدمه..... ۱

- ۱..... ۱ پیشینه..... ۱
- ۲..... ۲۰۱ نمایی از برنامه هسته‌ای ایران..... ۲
- ۴..... ۲۰۱ موضوع پژوهش..... ۴
- ۵..... ۳۰۱ بافت سیاسی-اجتماعی ایران..... ۵
- ۶..... ۴۰۱ ساختار یاد..... ۶

۲ تاریخ سیاسی-اجتماعی ایران..... ۱۱

- ۱۱..... ۱۰۲ مقدمه..... ۱۱
- ۱۳..... ۲۰۲ ایران پیش از انقلاب ۱۳۵۷..... ۱۳
- ۱۳..... ۱۰۲۰۲ پادشاهان قاجار، انقلاب و رضاشاه (پهلوی اول)..... ۱۳
- ۱۷..... ۲۰۲۰۲ محمد رضاشاه (پهلوی دوم)..... ۱۷
- ۱۹..... ۳۰۲۰۲ مصدق و ملی شدن صنعت نفت..... ۱۹
- ۲۵..... ۴۰۲۰۲ به سوی انقلاب اسلامی..... ۲۵
- ۳۰..... ۳۰۲ ایران پس از انقلاب اسلامی: تغییرات اساسی..... ۳۰
- ۳۰..... ۱۰۳۰۲ دوره انقلاب (۱۳۶۰-۱۳۵۸)..... ۳۰
- ۳۳..... ۲۰۳۰۲ دوره جنگ (۱۳۶۸-۱۳۶۰)..... ۳۳
- ۳۸..... ۳۰۳۰۲ دوره اصلاحات اقتصادی ۱۳۷۶-۱۳۶۸ (آیت الله رفسنجانی)..... ۳۸
- ۴۱..... ۴۰۳۰۲ دوره اصلاحات سیاسی ۱۳۸۴-۱۳۷۶ (خاتمی)..... ۴۱
- ۴۶..... ۵۰۳۰۲ دوره اصول‌گرایی احمدی‌نژاد ۱۳۹۲-۱۳۸۴..... ۴۶
- ۴۹..... ۴۰۲ ساختار سیاسی جمهوری اسلامی ایران..... ۴۹

۳ پیشینه نظری..... ۵۳

- ۵۳..... ۱۰۳ تحلیل گفتمان انتقادی..... ۵۳
- ۵۹..... ۲۰۳ نقد/انتقادی در تحلیل گفتمان انتقادی..... ۵۹
- ۶۶..... ۱۰۲۰۳ تحلیل گفتمان انتقادی و هابرماس..... ۶۶
- ۶۹..... ۳۰۳ گفتمان در تحلیل گفتمان انتقادی..... ۶۹
- ۷۵..... ۴۰۳ تحلیل در تحلیل گفتمان انتقادی..... ۷۵
- ۷۸..... ۵۰۳ قدرت و ایدئولوژی در تحلیل گفتمان انتقادی..... ۷۸
- ۷۹..... ۶۰۳ تحلیل معانی در جامعه (زبان در کاربرد)..... ۷۹
- ۸۲..... ۷۰۳ رویکرد گفتمانی-تاریخی..... ۸۲
- ۸۶..... ۱۰۷۰۳ تحلیل گفتمان انتقادی و بازنمایی خود/دیگری..... ۸۶

- ۸.۳ تحلیل گفتمان انتقادی و رسانه ۸۷
- ۹.۳ تحلیل گفتمان انتقادی و بافت های بین المللی ۹۲
- ۱۰.۳ تحلیل گفتمان، ایران و موضوع برنامه هسته ای ۹۵

۲. مطبوعات انگلیسی و ایرانی ۹۹

- ۱.۱.۴ مطبوعات در ایران ۹۹
- ۱.۱.۴ توسعه تاریخی مطبوعات (پیش از انقلاب) ۱۰۰
- ۱.۱.۴ توسعه تاریخی مطبوعات (پس از انقلاب) ۱۰۲
- ۳.۱.۴ روزنامه جامعه ۱۰۵
- ۴.۱.۴ شیخ روزنامه ها ۱۰۶
- ۵.۱.۴ مسائلی چالش ها ۱۰۸
- ۲.۴ مطبوعات در بریتانیا ۱۱۳
- ۱.۲.۴ حکم مطبوعات ۱۱۴
- ۲.۲.۴ اقتدار سیاحتی مطبوعات ۱۱۵
- ۳.۲.۴ الگوی اقتصادی و مطبوعات ۱۱۷
- ۴.۲.۴ مالکیت مطبوعات ۱۲۰
- ۵.۲.۴ رویکردها به روزنامه نگاری ۱۲۲
- ۶.۲.۴ رویکردها به مطبوعات و تحولات ۱۲۵
- ۷.۲.۴ مسائل جاری ۱۲۷

۵. روش شناسی و انتخاب داده ها ۱۲۹

- ۱.۵ روش های سخن گفتن درباره خود و دیگری ۱۲۹
- ۲.۵ روش ها در رویکرد گفتمانی-تاریخی ۱۳۱
- ۱.۲.۵ مواضع اقناعی ۱۳۵
- ۳.۵ پیش فرض و انباشته دانش پیشین ۱۴۰
- ۴.۵ وجه سازی الزامی ۱۴۷
- ۵.۵ بازبافت سازی ۱۵۴
- ۶.۵ گفتگو مند سازی و ابهام ۱۵۶
- ۷.۵ انتخاب داده های بریتانیایی ۱۵۸
- ۱.۷.۵ افزایش ناگهانی ۱۶۱
- ۲.۷.۵ پیشینه روزنامه تایمز ۱۶۳
- ۳.۷.۵ پیشینه روزنامه گاردین ۱۶۴
- ۸.۵ انتخاب داده های ایرانی ۱۶۵
- ۱.۸.۵ پیشینه روزنامه کیهان ۱۶۷
- ۲.۸.۵ پیشینه روزنامه شرق ۱۶۹
- ۹.۵ ترجمه به زبان انگلیسی ۱۷۰

۶ روزنامه کیهان..... ۱۷۱

- ۱۷۱..... ۱.۶ تحلیل موضوعات گفتمانی
- ۱۷۶..... ۲.۶ تحلیل متنی: نمونه‌ای کوتاه
- ۱۷۹..... ۳.۶ راهکارارجاعی
- ۱۷۹..... ۱.۳.۶ یادداشتی درباره زبان فارسی
- ۱۸۱..... ۲.۳.۶ راهکارارجاعی: خود
- ۱۸۳..... ۳.۳.۶ راهکارارجاعی: دیگری
- ۱۸۵..... ۴.۳.۶ راهکارارجاعی: برنامه هسته‌ای
- ۱۸۷..... ۴.۶ راهکار اسنادی دکیهان
- ۱۸۷..... ۱.۱ راه کار اسنادی: خود
- ۱۹۵..... ۲.۴.۶ راهکار اسنادی: دیگری
- ۲۰۱..... ۵.۶ راهکار استدلالی
- ۲۰۱..... ۱.۵.۶ مدل‌های شروعت بخشی کلان
- ۲۰۳..... ۲.۵.۶ مواد اثباتی درام‌های مشروعیت بخشی کلان
- ۲۰۸..... ۳.۵.۶ استدلال‌های مشروعیت بخشی کلان
- ۲۱۱..... ۶.۶ دیگر ویژگی‌های گفتمانی
- ۲۱۱..... ۱.۶ پیش فرض‌ها
- ۲۱۳..... ۲.۶ بازآفت‌سازی اخبار

۷ روزنامه شرق..... ۲۲۳

- ۲۲۳..... ۱.۷ تحلیل موضوع‌های گفتمانی
- ۲۲۹..... ۲.۷ محتوای روزنامه شرق
- ۲۳۰..... ۱.۲.۷ تحلیل متنی: محتوای گزارشی رسمی
- ۲۳۴..... ۲.۲.۷ تحلیل متنی: محتوای غیررسمی
- ۲۳۵..... ۳.۷ محتوای گزارشی رسمی
- ۲۳۵..... ۱.۳.۷ راهکارارجاعی (محتوای گزارشی رسمی)
- ۲۳۷..... ۲.۳.۷ راهکار اسنادی (محتوای گزارشی رسمی)
- ۲۴۴..... ۴.۷ محتوای غیررسمی
- ۲۴۴..... ۱.۴.۷ راهکارارجاعی (محتوای غیررسمی)
- ۲۴۷..... ۲.۴.۷ راهکار اسنادی (محتوای غیررسمی)
- ۲۵۰..... ۵.۷ راهکارهای استدلالی

۸ روزنامه تابیز..... ۲۵۵

- ۲۵۵..... ۱.۸ تحلیل موضوعات گفتمانی
- ۲۵۶..... ۲.۸ تحلیل متنی: یک نمونه کوتاه

۲۵۸	۳.۸ راهکار ارجاعی
۲۵۸	۱.۳.۸ راهکار ارجاعی: خود (غرب)
۲۶۱	۲.۳.۸ راهکار ارجاعی: دیگری (ایران)
۲۶۳	۳.۳.۸ راهکار ارجاعی: برنامه هسته‌ای ایران
۲۶۵	۴.۸ راهکار اسنادی
۲۶۵	۱.۴.۸ راهکار اسنادی: خود
۲۶۷	۲.۴.۸ راهکار اسنادی: دیگری
۲۷۱	۵.۸ راهکار استدلال
۲۷۱	۱.۵.۸ فرض: شغلی تهدید: ما بر حقیق زیرا آن‌ها تهدیدند (به مثابه تهدید بر ساخته شده‌اند)
۲۷۶	۶.۸ پیش‌فرض‌ها و دانش پیشین
۲۷۸	۱.۵.۸ نشان: فرض: پیش‌فرض

۹ روزنامه گاردین

۲۸۱	۱.۹ تحلیل موضوعات گاردینی
۲۸۲	۲.۹ تحلیل متنی: نمونه‌ای کوتاه
۲۸۵	۳.۹ راهکار ارجاعی
۲۸۵	۱.۳.۹ راهکار ارجاعی: خود (غرب)
۲۸۸	۲.۳.۹ راهکار ارجاعی: دیگری (ایران)
۲۹۰	۳.۳.۹ راهکار ارجاعی: برنامه هسته‌ای ایران
۲۹۲	۴.۹ راهکار اسنادی
۲۹۲	۱.۴.۹ راهکار اسنادی: خود
۲۹۳	۲.۴.۹ راهکار اسنادی: دیگری
۲۹۹	۵.۹ راهکار استدلالی
۳۰۲	۶.۹ پیش‌فرض‌ها و دانش مشترک
۳۰۳	۷.۹ فرایندهای خودکار

۱۰ نتیجه‌گیری

۳۰۵	۱.۱۰ خود و دیگری در روزنامه‌های ایران
۳۱۳	۲.۱۰ خود و دیگری در روزنامه‌های بریتانیایی
۳۱۳	۳.۱۰ ملاحظات کلی
۳۲۶	۴.۱۰ کلام آخر

پیوست‌ها

منابع

نمایه

مقدمه ناظران علمی مجموعه گفتمان شناسی

شرلوکوس در راستای مسئولیتی که برای خود در جهت تعمیق روش های پژوهش در کشور تعریف کرده است، چندین مجموعه کتاب را در دستور کار قرار داده است. در کنار مجموعه رس ناس های کمی و کیفی، که دربرگیرنده نگاهی کلی تر به روش های کمی و کیفی است، مجموعه های دیگری را در دست دارد که به طور خاص بر برخی حوزه های روشی متمرکزند؛ مانند *شناختن نقدی* و *حوزه گسترده گفتمان شناسی* که به خاطر گستردگی شان نیاز به توجه ویژه داشته اند. کتابی که در اختیار دارید یکی از مجموعه کتاب های گفتمان شناسی شرلوکوس است.

اگر پیدایش تحلیل گفتمان انتقادی در غرب را به کتاب زبان و کنترل در سال ۱۹۷۹ نسبت بدهیم، شکل گیری آن در ایران حدوداً به بیست سال بعد، یعنی نیمه دوم دهه ۷۰ شمسی بازمی گردد؛ زمانی که دکتر شیراز و دکتر دبیرمقدم در دانشگاه علامه طباطبائی در تهران در درس «تحلیل کلام» به تحلیل گفتمان انتقادی نیز اشاره می کردند. هر چند پیدایش این حوزه مطالعاتی با تأخیری بیست ساله اتفاق افتاد، اما در طی دهه ۸۰ و ۹۰، آنچنان به لحاظ کمیت، کیفیت، و گستردگی رشد داشته است که به جرأت می توان گفت امروز دیگر رسدات این علم در ایران چندان فاصله ای با کشورهای پیشرو در این حوزه ندارد.

در سال‌های اخیر در غرب، تحلیل گفتمان انتقادی چه به لحاظ روشی و چه به لحاظ موضوعات و حوزه‌های به کارگیری شکلی اختصاصی‌تر به خود گرفته است. از این رو، هدف مجموعه گفتمان‌شناسی لوگوس نیز معرفی رویکردها و روش‌شناسی‌های جدید گفتمان‌شناسی از یک سو و معرفی حوزه‌ها و موضوعات جدید و گوناگونی به گفتمان‌شناسی می‌تواند مبنایی برای مطالعه آنها فراهم آورد از سوی دیگر تعریف گفتمان است. این امر از دو طریق محقق خواهد شد: در مرحله اول، تلاش برای ترجمه کتاب‌هایی که معرف این روش‌شناسی‌ها و حوزه‌های پژوهشی‌اند؛ در مرحله دوم، تشویق دانشجویان

گفتمان، هویت، و مشروعیت

تحصیلات تکمیلی به کار بست این روش‌شناسی‌ها بر مسائل معطوف به ایران از طریق چاپ رساله‌های دکتری ممتاز در نشر لوگوس.

در این مجموعه، همان‌طور که در صفحه ب کتاب فهرست برخی از آنها آمده است، کتاب محدودی تاکنون تعریف شده‌اند. برخی از این کتاب‌ها ترجمه‌اند: کتاب حاضر، گفتار و مدیریت نوشته گرلینده موتتر (ترجمه روح اله عطایی)، مجموعه پنج جلدی راهنمای گفتمان‌شناسی انتقادی، روان‌شناسی گفتمانی: نظریه، روش، و کاربرد نوشته سالی ویگنستد (ترجمه مهنا مهدیخانی)، دو کتاب از یان رنکما، درآمدی بر تحلیل گفتمان و گفتمان‌شناسی: روشی به روش در مطالعات گفتمانی (ترجمه گلرخ سعیدنیا)، روش‌های گفتمان‌شناسی انتقادی: از روث وداک (ترجمه سوده غفاری) از آن جمله‌اند. برخی دیگر نیز تألیفی و حاصل سال‌ها تلاش دکتر برجسته و مرتبط با اهداف این مجموعه‌اند؛ از جمله تحلیل گفتمانی: تاریخ نوشته دافنه رستمی که هم اهمیت روشی دارد هم اهمیت موضوعی؛ و رتوریک سیاسی در ایران نوشته تیما چهارسوقی امین که به حوزه جدید گفتمان پارلمانی و روش تحلیل رتوریک می‌پردازد. کتب فوق تنها بخش کوچکی از این فهرست رو-به-افزایش را تشکیل می‌دهند.

اما کتاب حاضر، اولین کتاب این تیم به علاقمندان گفتمان‌شناسی در ایران می‌شود، براساس تحقیقات رساله دکتری مجید خسروی نیک در دانشگاه لنکستر است که زیر نظر روث وداک به نگارش درآمده است و از چند جهت برای دانشگاهیان ایران اهمیت دارد. به لحاظ موضوعی، کتاب به یکی از مهم‌ترین چالش‌های بین‌المللی ایران در سال‌های اخیر، مناقشات هسته‌ای ایران با غرب، و مقایسه بازنمایی آن در مطبوعات بریتانیا و ایران می‌پردازد؛ امری که از منظر علوم سیاسی و روابط بین‌الملل مهم است. اهمیت ارتباطاتی این پژوهش نیز بر کسی پوشیده نیست، چرا که پیوند جدیدی برای مطالعه مطبوعات و رسانه‌های چاپی در اختیارمان قرار می‌دهد. اهمیت دیگر این پژوهش معطوف به روش‌شناسی به کار رفته در آن است. رویکرد گفتمانی-تاریخی وداک که یکی از مهمترین روش‌های تحقیق در حوزه گفتمان‌شناسی است در این کتاب به بهترین شکل ممکن به اجرا درآمده است زیرا که ناظر علمی این تحقیق خود روث وداک بوده است. این روش برای پژوهشگران حوزه تاریخ، علوم سیاسی، ارتباطات، و زبان‌شناسی به لحاظ روش‌شناسی بسیار راهگشاست.

مجید خسروی نیک، دانشگاه نیوکاسل

سید علی اصغر سلطانی، دانشگاه باقرالعلوم

تیرماه ۱۳۹۷

۱ مقدمه

۱.۱ پیشینه

با انقلاب ۱۳۵۷ و سرگیری جمهوری اسلامی، ایران در مرکز مباحث بین‌المللی پرشماری قرار گرفت. در جریان انقلاب ۱۳۵۷، احساسات قدرتمند ضد استعماری، ضد سلطه و اسلامی گفتمان‌های انقلابی را در درون جامعه ایران در پیروان با غرب برانگیخت و به آن‌ها مشروعیت بخشید. ایدئولوژی انقلابی-اسلامی جمهوری اسلامی تنش مداوم آن با غرب، به‌ویژه با ایالات متحده، نتیجه تغییر در جهان‌بینی رسمی ایران از یک نظام پادشاهی سکولار حامی غرب به یک نظام غرب‌ستیز پسااستعماری با گرایش‌های اعتقادی، پس از سال ۱۳۵۷، است. این تغییر به خلق موجودیتی سیاسی با طیفی از آرمان‌های پسااستعماری مبتنی بر باورهای مذهبی انجامید. این موجودیت جدید هژمونی غرب، به‌شدت به مبارزه طلبید. هم‌زمان، این نظام با پشتوانه احیا و تقویت همین چالش‌ها، مشروعیت بخشید. با این همه، جمهوری اسلامی، از سال ۱۳۵۷ تاکنون، در مسیری که برگزیده، تغییرات و تحولات بنیادینی را پشت سر گذاشته است. در حالی که بخشی از این باغچه انقلابی دست‌نخورده باقی‌مانده است، چندین گفتمان اجتماعی، سیاسی، اقتصادی و فرهنگی دیگر نیز، متأثر از تغییرات جامعه، مطرح و از سوی (بخش‌هایی از) سران نظام پذیرفته شده است. این تغییرات سیالیت و انعطاف‌پذیری جمهوری اسلامی را افزایش داد و در نتیجه، از آن خطر را در خصوص وضعیت ایران برای غرب به صدا درآورد.

صرف نظر از پیشینه تاریخی آن، برنامه هسته‌ای ایران در نیمه دوم حیات جمهوری اسلامی، به موضوعی بنیادین برای غرب و نیز برای جمهوری اسلامی ایران تبدیل شده است. امروز، برنامه هسته‌ای ایران یکی از مطرح‌ترین موضوعات مذاکره‌های بین‌المللی میان جمهوری اسلامی ایران و غرب است که در کانون توجه عموم قرار دارد. برنامه هسته‌ای ایران در چارچوبی فراتر از یک موازنه سیاسی قرار گرفته است و باید در چنین چارچوبی به آن نگریست. این برنامه بر بنیان رخدادهای مادی و گفتمانی درهم‌تنیده تاریخی معاصر در رد و سوی مذاکره، شکل گرفته است. تفاوت در انتخاب و پیوند میان موضوعات کلان و چارچوب‌ها در گفتمان‌های خبری ایران و غرب در خلق بافتی کاملاً دوقطبی سهیم در این بافتی است که در آن هریک از طرفین جایگاهی مشروع علیه دیگری را طراحی و حفظ کرده است، به‌طوری‌که در آستانه جنگ قرار داشته‌اند.

۲.۱. نمایی از برنامه هسته‌ای ایران

فعالیت‌های هسته‌ای ایران به سال ۱۳۵۷ پیش از انقلاب بازمی‌گردد؛ به دهه ۱۳۴۰، زمانی که نخستین تسهیلات هسته‌ای در ایران با حمایت و ترویج ایالات متحده و غرب تأسیس شد. ایران پیمان منع گسترش سلاح‌های هسته‌ای (ان‌پی‌تی)^۱ را در سال ۱۳۴۷ امضا کرد؛ یعنی یک سال پس از راه‌اندازی رآکتور تحقیقاتی هسته‌ای تهران که توسط ایالات متحده فراهم شده بود. به این ترتیب، پادشاه ایران برنامه‌ای بلندپروازانه را برای ساخت چندین نیروگاه هسته‌ای با هدف تأمین برق ایران، اعلام کرد.

پس از انقلاب شکوهمند ۱۳۵۷، همکاری‌های گسترده و چنددئیه‌ای ایران با کمپانی‌های آمریکایی و غربی تقریباً به‌طور کامل متوقف شد و این درست پیش از حمله ارتش صدام حسین به ایران بود. به واسطه شرایط زمان جنگ، ناگزیر منابع مالی به جنگ اختصاص داده شد و فعالیت‌های هسته‌ای ایران به پایین‌ترین میزان رسید، اگرچه هرگز کاملاً متوقف نشد. پس از جنگ و در اوایل دهه ۱۳۷۰، ایران فعالیت‌های هسته‌ای خود را با حمایت سران روسیه که موافقت کرده بودند در تکمیل نیروگاه اتمی بوشهر به ایران کمک کنند و نیز کمک‌های محدودتری از سوی چین، افزایش داد.

موضوع برنامه هسته‌ای ایران با تغییر هزاره و پس از آن که آژانس بین‌المللی انرژی اتمی^۲ از نیمه دوم دهه ۱۳۷۰، در خصوص فعالیت‌های هسته‌ای ایران وارد تعاملی

انتقادی با این کشور شده بود، به کانون توجه جدی غرب تبدیل شد. در سال ۱۳۸۱، پس از افشای وجود دو سایت هسته‌ای در دست ساخت در ایران، آژانس بین‌المللی انرژی اتمی ایران را توییح و برای بازرسی، درخواست دسترسی کامل به این دو سایت را مطرح کرد. استدلال ایران این بود که ساخت این دو سایت نقض ان پی تی نبوده است زیرا خبر فعالیت نیروگاه‌های هسته‌ای باید تا شش ماه پس از ساخت آن‌ها اعلام شود. این بند ان پی تی در سال ۱۳۷۱ اصلاح و خواستار گزارش رسمی همه فعالیت‌های مرتبط با انرژی هسته‌ای، حتی در مرحله برنامه‌ریزی، شده بود؛ اگرچه، ایران آخرین کشوری بود که این تصمیم را انقضت و تنها با اجرای این بند در سال ۱۳۸۲ موافقت کرد.

در سال ۱۳۸۲، کشورهای فرانسه، آلمان و بریتانیا برای حل مسائل پیرامون برنامه هسته‌ای ایران در یک «مقام دیپلماتیک ابتکاری» با دولت اصلاح طلب خاتمی وارد مذاکره شدند. این مذاکرات، در مهر ۱۳۸۲، به تفاهم‌نامه‌ای انجامید که با عنوان «بیانیه تهران» شناخته می‌شود. بر اساس این تفاهم‌نامه ایران با تعلیق داوطلبانه فعالیت‌های خود برای غنی‌سازی اورانیوم موافقت و در راستای اعتمادسازی، پروتکل الحاقی ان پی تی را داوطلبانه امضا کرد و همکاری «بنابیه با آژانس بین‌المللی انرژی اتمی را در دستور کار خود قرار داد. در نتیجه، سه کشور فرانسه، آلمان و بریتانیا) با به رسمیت شناختن حقوق هسته‌ای ایران و کمک به این کشور در راستای تسهیل دسترسی به فن آوری لازم برای برنامه انرژی هسته‌ای این کشور، پس از جلب اعتمادی رضایت‌بخش درباره این که این انرژی کاربردی صلح‌آمیز خواهد داشت، موافقت کردند. در اواخر سال ۱۳۸۲، آژانس بین‌المللی انرژی اتمی اعلام کرد که ایران، در یک «دوره زمانی طولانی» در پایبندی به قیود خود در گزارش پاره‌ای از موارد مربوط به مواد هسته‌ای، اقدامات و کاربردها و نیز وجود و ساخت تسهیلات هسته‌ای ناموفق بوده است.

در بهمن ۱۳۸۳، چند ماه پیش از پایان ریاست جمهوری خاتمی، مقامی که ایران خواستار سرعت بخشیدن به گفتگوها بود، مذاکرات به سبب مواضع متفاوت دو طرف پیشرفت اندکی داشت. تنها چند ماه پس از ریاست جمهوری احمدی نژاد، ایران تصمیم گرفت تسهیلات غنی‌سازی را فک پلمپ کند. در این مرحله بود که سه کشور عضو اتحادیه اروپا از ایران خواستند برنامه غنی‌سازی هسته‌ای خود را به طور کامل متوقف سازد و در

مقابل بسته‌ای را برای توقف دائم غنی‌سازی در ایران پیشنهاد دادند. جمهوری اسلامی ایران این پیشنهاد را یک بسته تهی تحقیرآمیز و توهین‌آمیز برشمرد و آن را نپذیرفت و در ادامه اقدامات خود، فعالیت‌های غنی‌سازی را از سر گرفت. این در حالی بود که تجهیزات نظارتی آژانس بین‌المللی انرژی اتمی، که به‌تازگی نصب شده بودند، این فعالیت‌ها را گزارش می‌کردند. چیزی نگذشته بود که گزارش‌هایی از پیدا شدن ردهایی از اورانیوم غنی شده برای ساخت بمب در ایران منتشر شد. این گزارش بر اساس داده‌های تجهیزات کشور پاکستان مطرح شده بود. آژانس بین‌المللی انرژی اتمی همچنین گزارش کرد که ایران شرایط این سازمان تبعیت نکرده است.

تنش بین ایران و غرب به واسطه مواضع احمدی‌نژاد درباره هولوکاست و اسرائیل و نیز سیاست خصمانه او در رویارویی با غرب، شدت گرفت. در دی‌ماه ۱۳۸۴، برنامه هسته‌ای ایران و دولت جدید بین‌گرفته به مهم‌ترین دغدغه بین‌المللی تبدیل شد. عناوین مرتبط با ایران و برنامه هسته‌ای آن بر رسانه‌ها و روزنامه‌های سراسر غرب و نیز بر روزنامه‌های ایران، حاکم شدند. در ابتدای بهار ۱۳۸۴ رأی شورای حکام بر آن بود که ایران در اقدامی تنبیهی به سازمان ملل ارجاع داده شود. بریتانیا، آلمان و فرانسه، با پشتیبانی آمریکا، از این لایحه حمایت کردند و روسیه و چین با نارضایتی و به‌طور مشروط موافقت خود را اعلام داشتند. ایران دو روز بعد، در واکنش به این اقدام، اجرای داه طلبانه پروتکل الحاقی و همه دیگر همکاری‌های داوطلبانه خود با آژانس بین‌المللی انرژی اتمی را که فراتر از شرایط اصلی ان پی تی بودند، به حالت تعلیق درآورد.

۲.۱ موضوع پژوهش

با توجه به پیشینه مشخص موضوع، این کتاب می‌کوشد گسترده‌تری را تر از چگونگی تثبیت هویت‌ها و مشروعیت‌های متعارض توسط این گفتمان خاص را با غنی‌سازی اتمی؛ بنابراین، تلاش می‌شود سطوح گوناگون اطلاعات بافتی^۱ برای توضیح روش‌های درک این موضوع از سوی هر دو طرف گردآوری و سازمان‌دهی شود. کتاب حاضر به بررسی این موضوع می‌پردازد که برای مشروعیت بخشیدن به هویت خود و مشروعیت‌زدایی از هویت دیگری از کدام گفتمان‌ها/موضوع‌ها و سازوکارهای خرد زبانی، و با چه ویژگی‌هایی، استفاده می‌شود. در این ارتباط بریتانیا از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است زیرا علاوه بر این که

1. contextualization

2. contextual

یکی از بازیگران سیاسی اردوگاه غربی هاست، یعنی نزدیک‌ترین هم‌پیمان ایالات متحده، در تاریخ سیاسی ایران جدید نیز «حضور» طولانی داشته است. این کتاب بر متونی متمرکز خواهد بود که در برهه‌ای سرنوشت‌ساز، یعنی زمانی که رئیس‌جمهور ایران (احمدی‌نژاد) سیاست تازه این کشور را برای ازسرگیری فعالیت‌های غنی‌سازی هسته‌ای، اعلام کرد و تحرک‌ها بین‌المللی در خصوص ایران در اوج خود بود، با محوریت برنامه هسته‌ای ایران نوش شده‌اند.

این تحلیل تبیین‌های بافتی سیاسی-اجتماعی و تحلیل‌های همه‌جانبه متن‌های هر دو طرف مناسبت را با دیدگاهی برای یافتن پاسخ پرسش‌های پژوهش، ترکیب می‌کند. پرسش‌هایی و تبیین‌هایی مانند این پرسش که «برساخت گفتمانی و مشروعیت بخشی به (مشروعیت‌زایی) تابانگاه خود و دیگری در روزنامه‌های ایرانی و بریتانیایی چگونه است؟» و «مشروعیت بخشی و ساخت هویت خود/دیگری در روزنامه‌های ایرانی و بریتانیایی گوناگون به چه انداز می‌تواند شبیه یا متفاوت باشد؟». این پژوهش می‌کوشد به واسطه تحلیل گفتمان انتقادی، ماهیت مناقشه را شرح و سازوکارهای نظام‌مند مشروعیت بخشی (مشروعیت‌زایی) را با تکیه بر اطلاعات مربوط به بافت سیاسی-اجتماعی و ژانرهای خاص نشان دهنده تصورات گوناگون رسانه‌های متنی در پویایی زبانی که برای سخن گفتن از این موضوع به کار می‌رود، رسم نماید.

۳.۱ بافت سیاسی-اجتماعی ایران

در این کتاب از روش‌های تحلیل انتقادی متن مطرح در تحلیل گفتمان انتقادی و نیز مفاهیم بازبافت‌سازی^۱ و تبیین یافته‌های زبانی استفاده شده است؛ روشی که رویکرد میان‌رشته‌ای تحلیل گفتمان انتقادی از آن حمایت می‌کند. به‌طور خاص، با تأکید بر دوره پس از انقلاب و با هدف تنظیم بافتی برای تحلیل‌های زبانی همه‌جانبه به ادامه خواهد آمد، روایتی از گفتمان‌ها/رخداد‌های سیاسی-اجتماعی مهم در ایران معاصر ارائه خواهد شد. درک حاصل از این بافت‌های سیاسی-اجتماعی، ابزارهای لازم برای فرارفتن از توصیف صرف چیستی گفتمان‌ها و راهبردهای گفتمانی و، در نتیجه، ابزارهای لازم برای توضیح رضایت‌بخش چرایی ماهیت این گفتمان‌ها و راهبردهای گفتمانی و میزان اهمیت آن‌ها برای عموم مردم و مخاطبان خاص را فراهم خواهد آورد (خسروی‌نیک، ۲۰۱۰ الف).

نوشتن درباره بافت سیاسی-اجتماعی ایران معاصر می‌تواند فوق‌العاده حساس و پیچیده باشد. ایران «کشوری در حال گذار» با نیروهایی متضاد است که بر این کشور اثرگذارند (خیابانی، ۲۰۱۰). پیچیدگی‌ها هم در سطح گفتمان‌های رسمی بالا-به-پایین^۱ وجود دارند و هم در گفتمان‌های نیروهای نوپای پایین-به-بالا^۲. اگرچه ممکن است رایش‌های رسمی به سبب نظارت انحصاری دولت بر کانال‌های ارتباط (جمعی) آشکارتر باشند، هرگز نباید گرایش‌های پایین-به-بالا و گفتمان‌های مردمی را کوچک شمرد. در پژوهش‌های اخیر^۳، بنیان‌های شکل‌گیری انقلاب از چشم‌اندازهای گوناگون اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی، سیاسی و مذهبی تحلیل و بررسی شده‌اند، اما پژوهشگران ایرانی به ویژگی‌های سیاسی-اجتماعی و تحولات ایران پس از انقلاب، آن‌چنان‌که در فضای علمی غرب، این بخش‌ها توجه شده است، توجه نداشته‌اند.^۴

۴.۱ ساختار کتاب

همسو با برداشت فرکلافی از تحلیل گفتمان انتقادی (فرکلاف، ۱۹۹۵)، رویکرد پژوهشی مطالعه حاضر بافت بلافصل ژانر انتقادی^۵ است، یعنی مطبوعات را در کنار بافت سیاسی-اجتماعی گسترده‌تر تولید، توزیع و تفسیر^۶ (مصرف) گفتمان‌ها، تبیین می‌کند. به عبارت دیگر، با هدف فراهم ساختن امکان توضیح پیام‌هایی که در جامعه منتقل می‌شوند، بافت گسترده فرایندهای تولید/تفسیر متون تشریح می‌شود. برای فراهم ساختن امکان توضیح مشخصه‌های ژانر-ویژه متونی که تحلیل شده‌اند، بافت‌سازی موضعی تر رویه‌های مطبوعاتی نیز انجام شده است.

به طور خاص، فصل دوم کتاب به بافت سیاسی-اجتماعی تولید و تفسیر گفتمان‌ها در ایران می‌پردازد. در این فصل نمایی کلی از تاریخ سیاسی ایران معاصر، با تمرکز بیشتر بر

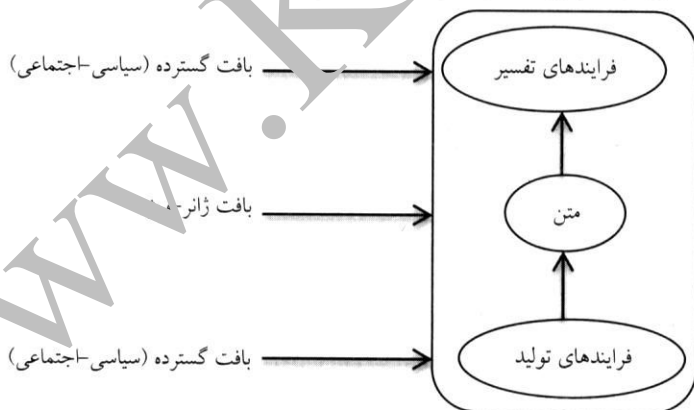
1. top-down

2. bottom-up

۳. زمانی که نویسنده برای نخستین بار کلیدواژه «ایران» را در میان کتابچه‌های کتابخانه دانشگاه لנקستر جستجو کرد، با ۴۴۵ سند روبه‌رو شد. بخش فراوانی از این آثار درباره ایران پیش از انقلاب‌اند. در مقابل تنها درصد اندکی از گزارش‌ها به ایران پس از انقلاب اختصاص دارند. جالب است به این نکته نیز اشاره شود که آثار مربوط به ایران پیش از انقلاب طیف گسترده‌ای از موضوعات، مانند تاریخ، زبان، ادبیات، هنر، قوم‌نگاری، مذهب، باستان‌شناسی و ... را پوشش می‌دهند، اما عناوینی که پس از انقلاب منتشر شده‌اند به سیاست، نفت و اسلام محدود می‌شوند.

4. interpretation

دوران پس از انقلاب، ارائه می‌شود. گفتمان‌های بنیادین و رخداد‌های تاریخی که به شکلی به موضوع این مطالعه مربوط‌اند، در این فصل تحلیل و بررسی می‌شوند و در ادامه تصویری گویا از گفتمان‌های مطرح در هر مرحله تاریخی/سیاسی ارائه می‌شود. این فصل بافت سیاسی-اجتماعی حال حاضر و ویژگی‌ها و نگرش‌های گفتمانی روز ایران را بر ساخته مجموعه‌ای در زمانی^۱ از گفتمان‌ها و تاریخ‌ها می‌داند که فرایندهای تولید و تفسیر گفتمان به عنوان برنامه هسته‌ای ایران را تحت تأثیر قرار می‌دهند. این فصل به اختصار به سلسله رخداد‌های پس از انقلاب مشروطه می‌پردازد: سلطنت رضاشاه، سلطنت محمدرضاشاه پس از کودتای ۳۲، نهضت محمد مصدق و عصری که با بازگشت محمدرضاشاه به حکومت آغاز شد، به انقلاب اسلامی ۱۳۵۷ انجامید. عصر پس از انقلاب و تحولات آن نیز به پنج دوره تقسیم می‌شود: دوره انقلاب، دوره جنگ، دوره اصلاحات اقتصادی، دوره اصلاحات سیاسی و دوره اصلی رای^۲ احمدی‌نژاد. این فصل ساختار سیاسی امروز جمهوری اسلامی را نیز بررسی و تفسیر می‌کند تصویری از ساختار قدرت حاکم و مؤلفه‌های سازنده آن ترسیم کند. توضیح سازوکارهای انتخاباتی نهاد بزرگ‌تر به مثابه مظهر ادغام‌شدگی «اسلامی» و «جمهوری»، نیز در این بخش ارائه می‌شود.



1. diachronic

۲. نویسنده کتاب برای نامیدن و توصیف این دوره و به طور کلی بخشی از احزاب و سیاست‌مداران ایران از اصطلاح محافظه‌کار(انه) استفاده کرده است، اما از آنجا که در بلاغت سیاسی ایران معاصر این اصطلاح رایج نیست، مترجم از اصطلاح متداول اصولگرا(یی) استفاده خواهد کرد. م

فصل سه توضیح نظری تحلیل گفتمان انتقادی است. اصول بنیادین و رویکردهای تحلیل گفتمان انتقادی، ویژگی‌های متمایزکننده و گرایش‌های کلی آن در این فصل بررسی می‌شوند. به‌طور خاص، این فصل به تحلیل ابعاد سازنده تحلیل گفتمان انتقادی، یعنی مفهوم نقد، تعریفی از گفتمان و مفهوم تحلیل می‌پردازد. بررسی مفهوم نقد در رویکرد گفتمانی-تاریخی^۱ از منظر تحلیل گفتمان انتقادی به اندیشه‌های هابرماس^۲ پیوند می‌خورد. توضیح رویکردهای متفاوت به مفهوم و تحلیل «معنی»^۳ در گفتمان و ارتباط^۴ در بخش بعدی به تفهیم تحلیل ارائه و معانی زبانی^۵ (زبان) و معانی اجتماعی^۶ (زبان در کاربرد) از یکدیگر متمایز می‌شوند. توضیح رویکرد گفتمانی-تاریخی به عنوان یکی از رویکردهای مهم برای تحلیل گفتمان انتقادی و رویکرد منتخب مطالعه حاضر، در این فصل نظری به تفصیل ارائه و ادامه می‌دهد. موضوعات مرتبط با کاربرد تحلیل گفتمان انتقادی در بافت‌های بین‌المللی گسترده‌تر مورد بحث خواهد شد. این فصل به بررسی مقدماتی گرایش‌های اساسی تحلیل گفتمان انتقادی با توجه به فرضیه‌های جهانی بودن و نیز به این پرسش که آیا (و چگونه) لازم است مطالعات تحلیل گفتمان انتقادی در بافت‌های غیرغربی، این رویکردها را به شکلی متفاوت به کار بندند، می‌پردازد.

فصل چهار توضیحی است بر بابت ژانر-دوره داده‌ها در مطبوعات بریتانیایی و ایرانی و به پیشینه تاریخی، رویه‌های جاری و تفاوت این مطبوعات می‌پردازد. در بخش بررسی مطبوعات بریتانیایی، رابطه میان کشور مطبوعات، الگوی اقتصادی تولید خبر و گرایش‌های مالکیت، همراه با رویکردهای مسلط به معنای «مطبوعات»، روزنامه‌نگاری و رسانه در بریتانیا، به اختصار ارزیابی شده‌اند. در بخش بررسی مطبوعات ایرانی، این فصل به موضوعات مرتبط با تحول تاریخی مطبوعات ایران پیش و پس از انقلاب اسلامی می‌پردازد. همچنین هنگام بحث درباره جایگاه مطبوعات در تغییرات و مسائل سیاسی-اجتماعی بنیادین، دوره‌های رونق مطبوعات در ایران نیز بررسی می‌شوند. در دوره پس از انقلاب، به‌طور خاص، روزنامه جامعه به عنوان پرچم‌دار گرایشی نوین در روزنامه‌نگاری ایران، با توجه به ویژگی و شمارگانش بررسی می‌شود؛ و تحولات سیاسی-اجتماعی اخیر در ایران، مانند اصلاح طلبی، نیز مطالعه می‌شوند. بخش پایانی پیشینه مطبوعات در ایران، از زوایای گوناگون به مسائل و مشکلات مطبوعات ایران و این نهاد می‌پردازد.

1. Discourse-Historical Approach (DHA)

2. Habermas

3. meaning

4. communication

5. semantic meanings

6. social meaning

فصل پنج به روش‌شناسی تحلیل گفتمان انتقادی و مبنای منطقی انتخاب داده‌ها اختصاص دارد. این فصل شامل نمایی کلی از روش‌های اصلی بازنمایی **خود** و **دیگری** است و بر روش‌های پیشنهادی رویکرد گفتمانی-تاریخی، مانند راهکارهای ارجاعی^۱، اسنادی^۲ و استدلالی^۳، متمرکز است. با تکیه بر نظریه‌های چندین اندیشمند، تحلیل مواضع (فناعی)^۴ به‌عنوان رویکرد اصلی در تحلیل ساختار استدلالی-کلان گفتمان، به‌دست‌آوردن جزئیات و توضیحات بیشتر در مورد این روش‌ها و همچنین روش‌های دیگر از راهکارهای گفتمانی که ارتباط ثابت‌شده‌ای با داده‌ها و بافت سیاسی-اجتماعی پژوهش دارند، نیز بررسی می‌شوند. مفاهیم پیرامون پیش‌فرض‌ها^۵ و وجود دانش مشترک^۶ (مفروض) در فرایند ارتباط با تکیه بر رویکردهای منطقه‌ای یا جهانی متفاوت به پیش‌فرض در زبان، ارائه می‌شود. بخش پایانی این فصل استدلال منطقی انتخاب داده‌ها را بیشتر توضیح خواهد داد و مواد را در جدول‌های مرتبطی را که به شماری از مقاله‌های مطبوعات بریتانیایی تالفا^۷ رند^۸ خواهد کرد. در این بخش شرح پیشینه دقیق‌تری از روزنامه‌های منتخب بریتانیایی و ایران نیز ارائه می‌شود.

در چهار فصل بعدی، نتایج تحلیل متنی^۷ چهار روزنامه منتخب تشریح می‌شود. هر فصل به تحلیل متن‌های یک روزنامه اختصاص یافته است. ساختار آن تا حد امکان به ساختار سه فصل دیگر شبیه است. به صورت گفتمانی-موضوعی^۸ محتوای روزنامه‌ها تحلیل می‌شود. تحلیل‌های گفتمانی-موضوعی روزنامه‌های ایرانی کیهان و شرق تقریباً همه گفتمان‌های مطرح در روزنامه‌های دوره منتخب را در بر می‌گیرد. در مطالعه روزنامه‌های انگلیسی تایمز^۹ و گاردین^{۱۰}، تمرکز بر گفتمان‌های آن‌ها پیرامون مسئله هسته‌ای ایران و محتوای سازنده این گفتمان‌ها بوده است.

در هر چهار فصل تحلیلی پیش از پرداختن به طبقه‌بندی و علامت‌سازی دقیق یافته‌های پیکره متن‌ها بر اساس راهکارهای ارجاعی، اسنادی و استدلالی، بررسی‌هایی از تحلیل متنی ارائه می‌شود. علاوه بر این، نگرش‌های کلی روزنامه‌ها نیز بررسی خواهد شد.

1. Referential
2. Medicational
3. Argumentative
4. Topoi analysis
5. presupposition
6. shared knowledge
7. textual analysis
8. discourse-topic
9. The Times
10. The Guardian

در ضمیمه فصل مربوط به روزنامه کیهان برای به تصویر کشیدن و ارائه نمونه‌ای از جزئیات تحلیل، جدول‌هایی از خلاصه‌های تحلیل ارائه می‌شود. به سبب ماهیت عقیدتی منحصر به فرد روزنامه کیهان و نیز تاندازه‌ای به سبب آن که کیهان اعتقادات بنیادین مطر در بلاغت اصول‌گرای فراگیر جمهوری اسلامی ایران را مطرح می‌سازد، فضای بیشتری به تحلیل این روزنامه اختصاص داده شده است. علاوه بر راهکارهای گفتمانی اصلی، هر فصل تحلیل مشخصه‌های گفتمانی خاص را نیز شامل می‌شود. فصل مربوط به روزنامه کیهان شامل بخش‌هایی است که به فرایندهای بازافت‌سازی با کاربرد نظام‌مند، در کنار پیش‌بینی‌ها، می‌پردازند، در حالی که فصل مربوط به روزنامه شرق تحلیل را به تحلیل محتوای سیاسی و غیررسمی تقسیم و فاصله‌گذاری مبهم^۱ و راهکارهای شمول^۲ روزنامه را بررسی می‌کند. فصل مربوط به تحلیل تایمز شامل بررسی استفاده راهبردی روزنامه از پیش‌بینی‌های دانش مشترک است و فصل مربوط به روزنامه گاردین به راهکارهای بیان تردید و فاصله‌گذاری روزنامه می‌پردازد.

در فصل پایانی تلاش شده است تحلیل روزنامه‌های ایرانی و بریتانیایی در کنار یکدیگر قرار گیرند و براساس گرایش‌های کلی روزنامه‌ها، برخی نتیجه‌گیری‌های جامع ارائه شود. این فصل می‌کوشد یافته‌ها را در باب‌های سیاسی-اجتماعی و ژانر-ویژه گسترده‌تری که در فصل‌های دو و چهار به تصویر کشیده شده‌اند، قرار دهد.